

Klimatkrisens sociologi

Gästredaktörernas introduktion

The sociology of the climate crisis. Guest editors' introduction

Almost three decades have passed since the publishing of the last, and only, special issue on the sociology-environmental nexus in this journal. Since then, few of the articles published in *Sociologisk Forskning* have addressed climate change at all or in any substantial way. This silence could be interpreted as a quiet statement that sociology does not need to concern itself with climate change. However, no such line of argument is suggested in this special issue "Climate crisis", which (re)presents current Swedish sociological research on climate change. Many of the authors take a similar stance that (environmental) sociology should not shy away from the climate crisis and the societal project of transformative change. Rather, sociologic research should study empirical cases of climate transitions or transformations, and contribute suggestions, as well as explanations, to how such changes can be accelerated.

Keywords: Klimat, kris, förändring, miljösociologi, omställning

NÄR DET HÄR temanumret, "Klimatkris", publiceras har det varmaste året sedan mätningar påbörjades (WMO 2024) precis övergått i ett nytt år. FN:s klimattoppmöte i Dubai har nyligen avslutats. Mötet resulterade i ett avtal där fossilt bränsle för första gången inkluderades och där länderna enades om att en förflyttning bort från dessa bränslen behövs. Ingen konkret plan för utfasning lanserades dock, och det globala målet att inte överstiga en global temperaturökning på 2 grader ser ut att bli allt svårare att nå. Från att tidigare främst ha handlat om att undvika allvarliga klimatförändringar, signalerar IPCC:s senaste rapporter att vi nu är mitt uppe i en klimatkris som människor otvetydigt har bidragit till att skapa. I och med det väcks frågor om hur vi lever i, bidrar till och hanterar denna kris – som samhällsmedborgare, politiker, företagsföreträdare och forskare. Klimatkrisen relaterar till frågor om makt, kunskap, rättvisa och organisering, och är därmed i allra högsta grad en sociologisk fråga (Urry 2009; Dunlap & Brulle 2015; Dietz, Shwom & Whitley 2020; Lockie 2022). Förvånansvärt lite har dock publicerats i *Sociologisk Forskning* på temat klimat eller miljö. För nästan trettio år sedan, 1995, hade tidskriften ett specialnummer om miljö och risk, men sedan dess har bara ett mindre antal artiklar på temat förekommit (se Linn Rabes artikel i detta nummer). Detta temanummer kan därför sägas vara både *på* och *i* tiden.

Sociologisk Forsknings särskilda fokus på svenska och nordiska samhällsförhållan-

den innebär att detta temanummer har tillkommit i en social kontext som vid en internationell jämförelse präglas – eller åtminstone har präglats – av höga politiska klimatambitioner. Exempelvis har Sverige som mål att bli världens första fossilfria välfärdsstat utan nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045. När den nya svenska regeringen tillträdde efter valet 2022 valde den dock att lägga ner det departement som ägnat sig åt miljö- och/eller klimatfrågor och lade i stället frågorna under näringsdepartementet. Även om klimatmålet om nettonollutsläpp till 2045 ligger fast i det nyligen lanserade klimatpolitiska tillägget till Tidöavtalet har olika anpassningar gjorts. Exempelvis har etappmål gjorts om till kontrollstationer, vilket innebär en förskjutning i tid för när politiskt ansvar kan utkrävas (se Isaksson m.fl. 2023).

Parallellt med denna utveckling av den svenska klimatpolitiken höjs röster för behovet av praktisk politisk handling, men också av långsiktighet och av medborgerligt stöd för de insatser som görs. Förutom målsättningen att lyfta in miljösociologin som ett naturligt inslag i *Sociologisk Forskning* vill vi med detta nummer väcka den sociologiska debatten om sociologins roll i klimatkrisen. Det blir relevant inte minst om man betraktar dagens klimatrelaterade risker som både abstrakta och konkreta (Beck 2000[1986]; 2009[2007]), som därigenom har direkt inverkan på människors liv likaväl som de berör vår förståelse av framtiden. Frågan är inte längre *hurvida* sociologin kan bidra, utan *hur*. Hur kan sociologin bidra till att förstå och lösa klimatkrisen? Vilken är sociologins uppgift i förståelsen och hanteringen av de utmaningar samhället står inför på grund av ett förändrat klimat?

Temanummer: Klimatkris

Det stora intresse som visats för detta nummer och bredden i de bidrag som skickats in visar att den tidigare bristen på artiklar på temat klimat och miljö i *Sociologisk Forskning* inte avspeglar en brist på svensk sociologisk miljö- och klimatforskning. I stället bekräftar intresset det flera av bidragen i detta nummer också diskuterar (se Rabe samt Lidskog i detta nummer), nämligen att bristen på miljösociologiska artiklar snarare beror på att de publiceras i andra, ofta tvärvetenskapliga, sammanhang där just miljön och klimatet förenar diskussionerna.

Det är inget fel på att arbeta tvärvetenskapligt. Tvärtom är tvärvetenskaplighet av stor betydelse för möjligheten att möta den komplexitet som klimatkrisen är förenad med. Det tvärvetenskapliga akademiska samtalet är också en naturlig del av den forskarvardag som vi gästredaktörer för detta temanummer befinner oss i. Kajsa-Stina Benulic och Karin Edberg arbetar på varsin tvärvetenskaplig institution på Linköpings universitet, Tema Miljöförändring respektive Tema Teknik och social förändring, och Karin Gustafsson är vid sidan av sin tjänst i sociologiämnet forskningsledare för Centrum för samhällsvetenskaplig miljö- och hållbarhetsforskning vid Örebro universitet. Men vi ser också ett stort värde i att ämnet lyfts i den disciplinära kontexten. Därav vår önskan att få till stånd detta specialnummer. Genom att blanda olika texttyper – forskningsartiklar, recensioner och reflexionstexter – bidrar numret till att visa på den sociologiska forskning som pågår i Sverige om klimatkrisen både inom och utanför

det traditionella artikelformatet. Det gläder oss också att numret innehåller svenska, engelska och norska bidrag. En större blandning av olika språk är en styrka, inte minst därför att fler målgrupper då kan nås. En styrka är också att vissa av bidragen skrivits av forskare med flera decenniers erfarenhet av miljösociologi, medan andra skrivits av mer juniora forskare, både inom akademien i allmänhet och inom fältet.

Under de nästan trettio år som gått sedan specialnumret ”Miljö och Risk” utkom har miljöfrågan till stor del kommit att domineras av klimatet (Lockie 2022). Förskjutningen av fokus mellan temanumren är därmed naturlig, även om det ger anledning till självkritik: ett ensidigt fokus på klimat, hur akut frågan än är, riskerar att andra relevanta och minst lika akuta miljöfrågor, såsom exempelvis hot mot den biologiska mångfalden, hamnar i skuggan. Vår förhoppning är därför att det här specialnumret ska följas upp av andra miljösociologiska temanummer och enskilda bidrag. Ämnen såsom mobilitet, omställning och konsumtion kan dessutom, förutom att kopplas till klimat, direkt relateras till annan samhällsvetenskaplig (miljö)forskning.

För att betona frågans angelägenhet, men också den samhälleliga dimensionen av klimatfenomenet, har ändelsen ”kris” lagts till rubriken. Som vi ska se i bidragen finns det olika sätt att ta sig an krisbegreppet. Med betoningen på kris var intentionen också att visa på den bredd av potentiella underämnena som behandlar andra centrala sociologiska frågor, såsom makt, rättvisa, segregation, genus, sociala rörelser, kunskap och politiskt beslutsfattande på olika nivåer. Numrets bidrag visar också på just detta, hur klimatkrisen återaktualiserar dessa sociologins hjärtefrågor genom att i arbetet med att förstå denna kris fortsätta att brottas med klassiska frågor som förhållandet mellan individ och struktur och förståelsen av normförändrande eller normförstärkande processer.

Då förtjänstfulla översikter av det klimatsociologiska fältet finns i artiklarna av Linn Rabe och Rolf Lidskog väljer vi här att framför allt redogöra för hur temanumrets olika bidrag tjänar som exempel på hur sociologin kan bidra till att förstå och lösa klimatkrisen, samt hur de tillsammans visar på en bredd inom detta forskningsfält.

Temanumrets bidrag - från risk till kris

Temanumrets fem forskningsartiklar bidrar med nya empiriska och teoretiska forskningsresultat om klimatkrisen. De därpå följande fyra recensionerna utgör exempel på sociologisk forskning om klimatkrisen som förmedlas via andra kanaler än *Sociologisk Forskning*. Att hälften är recensioner av avhandlingar visar på en miljösociologisk återväxt. Avslutningsvis presenterar temanumrets fyra reflexionstexter det större sammanhang som denna forskning befinner sig i genom att reflektera över forskningsområdets utveckling liksom det pågående samtalet om ansvar för klimatkrisen samt sociologins roll i detta. Numrets bidrag, inklusive denna inledning, är skrivna av 27 forskare vid sex institutioner runt om i Sverige och en i Norge. Tillsammans ger bidragen flera olika svar på hur sociologin kan bidra till att förstå och hantera de utmaningar samhället står inför på grund av ett förändrat klimat.

För trettio år sedan var Rolf Lidskog gästredaktör för det ovan nämnda temanumret

om miljö och risk av *Sociologisk Forskning*. I sitt bidrag till det här numret reflekterar han kring miljösociologins utveckling, i Sverige och internationellt, sedan dess. Lidskog menar att miljöfrågor fått större genomslagskraft i samhället i stort samtidigt som miljösociologi som underdisciplin fortfarande har en relativt begränsad spridning – en situation som enligt Lidskog inte behöver innebära ett problem så länge den sociologiska kunskapen inkluderas och uppmärksammas. I den forskningsartikel som inleder numret fortsätter Linn Rabe samtalen om miljö- och klimatsociologins plats inom allmänsociologisk forskning genom att presentera och problematisera publiceringsmönster i svensk och internationell sociologisk klimatforskning i allmänsociologiska tidskrifter. Rabes studie har ett särskilt fokus på miljö- och klimatsociologins plats i *Sociologisk Forskning*, vilket lägger grunden till en självkritisk diskussion som börjar i detta temanummer, men som också fortsättningsvis behöver föras i Sociologisverige, om hur vi som forskargemenskap tar oss an och ger plats åt forskning om en av våra allra största samhällskriser.

Bland numrets övriga forskningsartiklar finner vi två olika teman: dels studier med ett fokus på den enskilda individens erfarenheter och upplevelser av klimatkrisens effekter och risker, dels studier som med fokus på infrastruktur och sociala strukturer undersöker hur klimatkrisen kan lösas och hur en mer hållbar framtid kan se ut. Med andra ord kan vi se hur den sociologiska kärnfrågan träder fram och i vad mån det är individen eller strukturerna som driver samhällsutvecklingen. Linda Kvarnlöf och Sara Ekholm samt Anna Malmquist, Mattias Hjerpe, Erik Glaas, Tora Lundgren, Per Gyberg och Sofie Storbjörk bidrar med empiriska studier av klimatförändringens negativa effekter i svensk kontext och visar hur klimatkrisen är sammanflätad med andra slags både akuta och påtagliga kriser, som skogsbränder och översvämningar. Studierna visar på hur klimatförändringarna och deras konsekvenser och risker görs förståeliga och hanterbara av den enskilda människan, men också hur kriserna är gemensamma och därmed sociala. Med detta fokus ger studierna tillsammans svar på frågan om hur sociologin kan bidra till förståelsen och hanteringen av klimatkrisen genom att sociologiskt visa på hur klimatkrisen blir reell i människors vardag. Genom empiriska studier och teoretisk begreppsutveckling förklarar studierna hur krisen hanteras eller inte hanteras, hur ansvar utkrävs och hur förväntningar ställs på det omgivande samhället.

I en något syrlig kommentar som Rabe refererar i sitt bidrag frågar Brechin (2008) om den sociologiska mittfåran kommer att ta sig an klimatförändringarna först när katastrofen är ett faktum, eftersom sociologer ogärna ägnar sig åt spekulationer. Den problematik som Kvarnlöf och Ekholm respektive Malmquist m.fl. analyserar som konsekvenser av skogsbränder respektive översvämningar kvalar måhända inte in som katastrofer på samhällsnivå, men väl på individuell nivå och som socialt fenomen (se Kreps 1984). Studierna visar därmed att klimatförändringarnas effekter i dag kan förstås som katastrofala även i den svenska kontexten och även innan katastrofen är ett faktum på samhällsnivå. Kvarnlöf och Ekholm beskriver just hur människor som genomlevt skogsbränder knyter extrema väder till den plats där de lever, vilket placerar ”den globala och i viss mån abstrakta klimatkrisen rumsligt, nära och lokalt” (s. 269).

Kanske blir följderna av detta att fler sociologiska studier är att vänta när klimatkrisens effekter inte längre är enbart framtida, abstrakta risker utan risker vilkas sannolikhet ökat samtidigt som allt fler har egna levda erfarenheter av dem?

Både Kvarnlöf och Ekholm och Malmquist m.fl. sätter individuella erfarenheter i samband med samhällsstrukturer och samhällskriser och presenterar teoretiska verktyg som skulle kunna användas i framtida studier av klimatförändringarnas effekter, eller för att använda den terminologi som författargrupperna tillämpar: krisbiografier respektive klimatrelaterade bieffekter av det industrimoderna samhället.

Temanumrets återstående två forskningsartiklar tar sig an delvis andra frågor. Utifrån energigemenskaper analyserar Fredrik Envall, Daniel J. Andersson och Harald Rohrer hur möjligheterna till en rättvis och demokratisk klimatomställning förhandlas. Studien visar på hur energigemenskaperna befinner sig på ett diskursivt fält av aktörer där det rådande energisystemet är dominerande och starkt institutionaliserat. Studien visar bland annat på de utmaningar som finns i EU:s ambition att möjliggöra en diskursiv förändring och att genom energigemenskaper demokratisera energiproduktionen.

I Mikael Linnells artikel behandlas frågan om hur livet skulle kunna se ut i ett samhälle präglad av nedväxt utifrån föreställningar om ett sådant liv i den vetenskapliga litteraturen. Nedväxt får anta rollen som en radikalt alternativ strategi för hantering av klimatkrisen. Genom att behandla de alternativa framtiderna som utopier verkar Linnell i en tradition som kritiskt ifrågasätter det förgivettagna och rådande. Studien framhåller det förtjänstfulla i sociologiska föreställningar av radikala alternativ, men pekar också på tillvägagångsättets begränsningar. Utopierna må visa på alternativa sätt att leva, men lämnar lite utrymme åt det som skaver och ger därför begränsad vägledning i hur maktobalans, social stratifiering och konflikt ska kunna hanteras.

Gemensamt för Envalls m.fl. och Linnells studier är att de fokuserar på möjliga framtider. Men studierna skiljer sig åt i hur de gör detta. Medan Linnell använder sig av utopin som verktyg för att tala om och få syn på en annorlunda och mer hållbar framtid, problematiserar Envall m.fl. de konkreta erfarenheter som kan göras av det som nu sker på det diskursiva fältet kring energigemenskaper. Genom dessa perspektiv lyfter och problematiserar studierna de makt- och intressekonflikter som skapar begränsningar i de förändringsmöjligheter som finns. Studierna kan genom detta fokuseras som exempel på hur sociologin kan bidra med verktyg för att öppna vägar mot en hållbar omställning av samhället genom att identifiera både hur en sådan framtid kan se ut och vilka hinder som kan finnas för att förändringar ska kunna ske. Kanske är därmed spekulering något som sociologer kan ägna sig åt trots allt?

Temanumrets reflekterande texter tar sig på olika sätt an frågan om sociologins roll i relation till klimatkrisen. Om forskningsartiklarna utgör konkreta exempel på hur sociologin kan bidra till förståelsen av klimatkrisen, så tar dessa andra texter ett steg tillbaka genom att problematisera och undersöka sociologins framtida roll i relation till klimatkrisen. Två av reflexionstexterna utgör redigerade samtal mellan ett antal forskare som med sina olika sociologiska ingångar vrider och vänder på klimat och sociologi. Samtalen har förts utan inbördes samordning men tar ändå intressant

nog upp liknande frågor. Det första av dem utgår från vår fråga till Linda Soneryd, Göran Sundqvist och Ylva Uggla om hur vi utifrån ett sociologiskt perspektiv kan eller bör ta oss an ansvarsfrågan när det gäller klimatkrisen. I sitt samtal tar de bland annat indirekt upp den klassiska frågan om det är individer eller strukturer som driver samhällsomvandlingen, och i vilken mån vi kan förlita oss på tekniska lösningar i hanteringen av klimatkrisen. I det andra samtalet berör och problematiserar Sara Skarp, Mikael Klintman, Mikael Linnell och Lea Fünfschilling liknande frågor om ansvar, men de går också mer i detalj in på hur klimatförändringar och klimatkrisen kan beforskas sociologiskt, bland annat genom att diskutera sociologins förhållande till normativitet och hur sociologin bör utvecklas för att fortsätta vara ett relevant verktyg för analys av omfattande samhällsförändringar. Dessa redigerade samtal är ett relativt ovanligt format som förhoppningsvis kan inspirera till alternativa publiceringsformer och fler samtal kollegor emellan om hur sociologin kan bidra till att studera och hantera klimatkrisen.

I de två reflexionstexter som använt sig av essäformatet bidrar Lidskog och Sundqvist med ytterligare perspektiv på sociologins roll i relation till klimatkrisen. Vid sidan av den historiska tillbakablicken över miljösociologins utveckling i Sverige berör Lidskog i sin text sociologins förmåga och möjlighet att bidra till att lösa klimatkrisen både genom att visa på samhällets komplexitet och genom att diskutera hur samhällsförändringar kan ske. Han skickar även med den för disciplinen självkritiska frågan om vilken kunskap vi sociologer bör utveckla och vilken expertroll vi bör axla. Utifrån sin bok *Vem bryr sig – om klimatforskning och klimatpolitik* (2021) ger Sundqvist ett svar på denna fråga genom att argumentera för att och visa på hur sociologer kan bidra med samhällligt inbäddade kunskaper. Det handlar om förståelsen av hur kunskap och vetenskap är sammanflätad med (politisk) handling och hur detta krävs för att åstadkomma en klimatomställning.

Genom temanumrets fyra bokrecensioner får vi till sist också en utblick mot hur sociologin bidrar till förståelsen och hanteringen av klimatkrisen i andra sammanhang än *Sociologisk Forskning*. De två första recensionerna diskuterar avhandlingar på området som under 2023 lagts fram av Hannes Lagerlöf vid Göteborgs universitet och Josefin Velander vid Karlstads universitet. Lagerlöfs avhandling *Conditional progress - Technical rationality & wicked problems in nuclear waste management* recenseras av Mikael Klintman, som diskuterar hur Lagerlöf antar ett kritiskt förhållningssätt till den svenska kärnavfallshanteringen. Velanders avhandling *Hur blir djur mat? En kritisk studie av den etiska djurproduktionen i svenska ekologiska organisationer* recenseras av Karen V. Lykke, som diskuterar Velanders analys av hur maktrelationer mellan människor och djur, bland annat med klimatkrisen som kontext, upprätthålls inom ekologiskt jordbruk.

Livsmedelsproduktion, konsumtionsvanor och långsiktiga konsekvenser av samhällets energival är alla empiriska områden som är nära förknippade med klimatfrågan. Genom att bidra med analyser av maktrelationer och tekniktilltro utgör också avhandlingarna goda exempel på hur klimatfrågan teoretiskt kan bindas samman med andra miljö- och samhällsfrågor.

Vid sidan av avhandlingarna recenserar två böcker som även de publicerats under 2023. I Martin Hultmans recension av Magnus Boströms bok *The social life of unsustainable mass consumption* stiftar vi bekantskap med ytterligare en bok som i likhet med Sundqvists men på ett annat område uppmärksammar klyftan mellan kunskap och handling. Hultman beskriver en av bokens slutsatser – att den stora samhällsberättelsen behöver skrivas om och att detta innebär att fossilkapitalismen måste upphöra – som samtidigt självklar och omstörtande. I Christian Ståhls recension av Carl Cassegård och Håkan Thörns *I apokalypsens skugga* möter vi en studie som söker anledningen till att miljörelsen inte lyckats påverka hanteringen av klimatkrisen i tillräcklig omfattning. Svaret sägs ligga i att miljörelsen inte lyckats förmedla behovet av omfattande samhällsförändring och inte tillräckligt starkt ifrågasatt det rådande kapitalistiska systemet.

Väg framåt för Sociologisk Forskning i klimatkrisen

Även om vi med temanumrets texter menar oss kunna visa på den bredd som i dag karakteriserar svensk sociologisk forskning om klimatkrisen – i fråga om både innehåll och institutionstillhörighet – så är det viktigt att poängtera att det som publiceras i detta dubbelnummer endast är en liten del av forskningsfältet. Det finns ett antal perspektiv som inte är representerade i numret och som vi skulle vilja läsa mer svensk sociologisk forskning om i framtiden, däribland studier som tar sig an rasifierade, ålders- och genusrelaterade konsekvenser av klimatkrisen, relationen mellan det globala syd och det globala nord likaväl som teoretiska ansatser att förstå skiftet från miljö till klimat liksom från klimatförändring till klimatkris. En sociologiskt grundad debatt av den svenska och internationella klimatpolitiken och relationen mellan privata, politiska och frivilliga aktörer i klimatarbetet är likaså sådant vi gärna skulle vilja läsa mer om. Även mobilitet, eller avsaknad av mobilitet, förtjänar mer sociologisk uppmärksamhet, då det fått förnyad aktualitet genom den alltmer utbyggda digitaliseringen, coronapandemins restriktioner och inte minst kopplingen mellan fossilt bränsle och klimatförändringar. Vilka som har möjlighet att förflytta sig eller ta del av objekt och information från andra ställen, och på vilkas bekostnad detta sker, liksom frågor om hur den hållbara transportomställning som så många efterlyser bör genomföras och vilka konsekvenser den får för olika grupper är bara några exempel på sociologiskt relevanta ämnen.

Vi inledde med att påpeka att det var snart tre decennier sedan det senaste temanumret i skärningspunkten mellan sociologi och miljö publicerades. I det här numret står svart på vitt att endast ett fåtal artiklar som tagit sig an klimatkrisen har publicerats i *Sociologisk Forskning* sedan det förra miljörelaterade temanumret utkom. Tänk om det fortsätter att vara skralt med bidrag under de kommande decennierna och det dröjer ytterligare trettio år innan vi tar temperaturen på svensk miljösociologisk forskning igen? Om trettio år skriver vi 2053 i kalendern. Vi kommer således att ha passerat både 2045, målsnöret för netto-nollutsläpp i Sverige (Regeringens skrivelse 2023/24:59), och 2050, året då hela EU senast ska ha uppnått klimatneutralitet (EU 2021/1119). Tystnaden

om klimatkrisen i *Sociologisk Forskning* skulle kunna tolkas som ett ifrågasättande av varför sociologin över huvud taget ska engagera sig i klimatrelaterade frågor. Ett sådant ställningstagande lyser dock med sin frånvaro i detta nummer. Noteras kan också avsaknaden av kritiska blickar på gestaltningen av klimatförändringarna som just en kris som berör allt och alla. Det faktum att klimatförändringar bereds större plats i forskningen, i det offentliga samtalet och på den politiska arenan är inte nödvändigtvis enbart av godo, eftersom det kan skymma annat av vikt (Hulme 2023) och sätta i fråga exempelvis demokratiska värden (Brechtin & Lee 2023). Vad som i stället tycks förena författarna i numret är att (miljö)sociologin inte ska backa bort ifrån klimatkrisen och samhällsprojektet klimatomställning, utan ta tillfället i akt att studera de empiriska fall där svensk klimatomställning kan bidra med förklaringar såväl som förslag om hur omställningen kan påskyndas, inte minst utifrån den teoribildning om social förändring som finns inom det sociologiska fältet. Vi hoppas att sådana sociologiska bidrag löpande ska utgöra en del av *Sociologisk forskning* och att de diskussioner som introduceras i detta temanummer ska fortsätta att föras, här och på andra arenor. För att fortsätta detta samtal bjuder vi den 14 mars 2024, som en del av *Sociologidagarna*, in alla till ett panelsamtal med utgångspunkt just i frågorna: *Vilken roll ska sociologin ha i relation till klimatkrisen* och *Vilka konsekvenser kommer klimatkrisen att få för sociologin?*

Samtidigt kan vi tycka att det är dags att bredda sociologin i fråga om hur den tar sig an klimatförändringar, inte minst i den allmänsociologiska mittfåran. Inför detta nummer har vi noterat ett större intresse för att bidra med reflexioner kring sociologins roll än för att bidra med empiriska studier som tillämpar sociologiska teorier eller kommer med konkreta omställningsförslag. Detta reflexiva förhållningssätt har bekräftats i flera översikter (se Rabe i detta nummer) och verkar ha präglat klimatkrisens sociologi i snart två decennier. Ska det vara så även fortsättningsvis, eller är det dags också för sociologer att upphöra att enbart fundera på *huruvida* och *hur* klimatkrisen är sociologisk och ta klivet över i görandet?

Referenser

- Beck, U. (2000 [1986]) *Risksambället. På väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Daidalos.
- Beck, U. (2009 [2007]) *World at risk*. Cambridge: Polity Press.
- Brechin, S. R. & S. Lee (2023) "Will democracy survive climate change?", *Sociological Forum* 38 (4):1382–1392. <https://doi.org/10.1111/socf.12957>
- Dietz, T., R.L. Shwom & C. T. Whitley (2020) "Climate change and society", *Annual Review of Sociology* 46:135–158. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-121919-054614>
- Dunlap R. E. & R. J. Brulle (2015) "Bringing sociology into climate change research and climate change into sociology. Concluding observations", 412–436 i R. E. Dunlap & R. J. Brulle (red.) *Climate change and society*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199356102.003.0013>
- Förordning (EU) (2021/1119) of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 ("European Climate Law").
- Hulme, M. (2023) *Climate change isn't everything. Liberating climate politics from alarmism*. Cambridge: Polity Press.
- Isaksson, K., R. Lidskog, E. Lövbrand & N. Nasiritousi (2023) "Klimatpolitiken behöver långsiktiga blocköverskridande uppgörelser." *Sydsvenskan* den 28 november 2023.
- Kreps, G.A. (1984) "Sociological Inquiry and Disaster Research." *Annual Review of Sociology* 10:309–330. <http://www.jstor.org/stable/2083178>
- Stewart, L. (2022) "Mainstreaming climate change sociology." *Environmental Sociology*, 8 (1):1–6. <https://doi.org/10.1080/23251042.2022.2043529>
- Regeringens skrivelse (2023/24:59) *Regeringens klimathandlingsplan – Hela vägen till nettonoll*. Stockholm: Regeringskansliet.
- Urry, J. (2009) "Sociology and Climate Change." *The Sociological Review* 57 (2 suppl):84–100. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.2010.01887.x>
- WMO (2024) "WMO confirms that 2023 smashes global temperature record" <https://wmo.int/news/media-centre/wmo-confirms-2023-smashes-global-temperature-record>. Press release, publicerad 12 Januari 2024, hämtningsdatum 12 Januari 2024)

Författarpresentation

Kajsa-Stina Benulic är biträdande lektor i miljövetenskap vid Linköpings universitet, Tema Miljöförändring och Centrum för klimatpolitisk forskning (CSPR). Hon studerar klimatkrisen och transformativ omställning med utgångspunkt i hur olika aktörer interaktivt skapar mening kring dessa fenomen. Forskningen fokuserar särskilt på relationen mellan personlig och samhällelig omställning och förutsättningar för kollektivt handlande.

Karin Edberg är doktor i sociologi och biträdande lektor vid Linköpings universitet, Tema Teknik och Social Förändring. Hon studerar klimatkrisen och relaterade omställningsprocesser genom att undersöka hur och varför energirelaterade vardagspraktiker uppstår, förändras och upprätthålls, samt hur platser för energiproduktion i olika utvecklingsfaser förstås och hanteras.

Karin M. Gustafsson är docent i sociologi vid Örebro universitet. Hon studerar klimatkrisen och förlusten av den biologiska mångfalden genom att fokusera vetenskapens roll i miljöstyrning, unga forskares socialisation i expertorganisationer, klimataktiva ungdomars tillit till klimatvetenskap samt betydelsen av samhällsvetenskaplig expertis för en hållbar omställning av samhället som svar på dessa miljö- och samhällskriser.

Kontaktuppgifter

Kajsa-Stina Benulic: kajsa-stina.benulic@liu.se

Karin Edberg: karin.edberg@liu.se

Karin Gustafsson: karin.m.gustafsson@oru.se